

Mhide

er *Ayòbámi Adébéyò* a gber

(first published as **Homecoming** by *Ayòbámi Adébéyò* in the *University of East Anglia's MA Prose Fiction Anthology 2014*).

Ka *Carl Terver* a nger mpase ken zwa Tiv ye

Translated into Tiv by **Carl Terver**

[\[Listen on YouTube\]](#)

Kwase còv na nenge er ava nyòr ga, kpa se yò se nenge ana.

A hua akondo na kwaghmòm vough er yange hua yem tom sati utaan hegen yò. Koti u il, liga u pupur, man vyende tai u kwer. A tile sha hunda, tamber dôô, lu keen er kwase na a mough ityough sha, a saan sha ishigh, man a zamber wen. Kwase na gema kòr adikpo na turegh ken akpegh, shi gema peeji u inuspepa u a tem a lu òron yò.

A gisa hunda kaa nyòr ken iyol, yem ken ijiir i teman, tsuwa akòv na ga. A hen er alagha er a va er nahan yò kwase na una lam ana. Yange ve er ayòòsu kwa imôngo sha kwagh u zenden a akòv sha rôg u ve tagh ken iyol yò. Kwase na ver inuspepa sha anam, gema shie ave ôòsu iyol na er ka a vande eren shiegh e u wuhe u kerun yò.

From *OlongoAfrica Multilingual Anthology*. February 21, 2023

www.lingua.OlongoAfrica.com

Nom na va elen jaket na yô, se nenge pe jen 'wambe i saamber un sha jime, hii sha akende zan zan nyôr pe liga na a nyôr akawe la. Liga na shun lu ndor, shi var un sha jime er yange lu sati utaan la je; shi awambe lu duen hen pe yange viav tonduun la.

A gbile jaket na kwa har penda sha wegh u ikônough u i er sha ikyôvur ku il la, u yange vea zoho zwa kporough a kuma ve yô, a za tema shamin la. Kwase na di mayange undun ikônough ki dooshima ki yange ve yam iwer ihar ken viar ve la. Ka wen, nom na tseghee, yange i mar un iyol u yemen za teman sha ikônough nav ki il la. Se lumun sé a ôr kwase na er ikônough shun lu yua i yange ikeren na Lokpe u a de kwaghna la, u yange hen er ka un je una va lu kwase na ye, yange na un ga.

A tema sha ikônough ki ikyôvur la, samber angahar, lu timbir shieghe. Nena yô? U ôron mimi yô, er vyese ve i kum iwer pue hegen nahan, ka ilu kwase na a vande zamber er a de un a kwagh bo ye. Shi vea zoho yô, i kule di ikyuren imôm: kwase na ka a gule anu nya u zamber wen er a de un a kwagh bo ye. Kwase na a been zamber wen yô, a er un aver sha ice, wen kpa a er un sôri. Kpa kwaghne hii u huan se, u fan er ka pe hanma shieghe yô kwagh a kaha ga. Tsômbur u yange ve vande nyôron iyol ne cii ve va nyôr na, mbela yange ve hembra lun a msaaniyol.

Tugh la er kwase na lu ôron inuspepa tegh tegh zan amin yô, un nom na lu keen wen. Kwase na lun ôron hanma ishangekwagh ken inuspepa er ka a vande ôron hanma tugh, sati uhar hegen, hii sha zum u ngo na, man ngo u nom na, man hanmô or u vaan ku cii yange ve yem yô. Nom na a tamber, a kongur ikyer, a dugh kwase na ashe kpase. Va fan er kwase na une va gule un sha ishighe tugh la ga yô, a er kwagh u yange vande eren ga yô. A lam a kwase na cii ve kwase a zamber wen ye.

“Mva nyôr ki ya ken taazi,” kaa a kwase na nahan. “Or taazi shun fa kwagh; a ngohol nyaregh ga. Nenge hi gari u Legos nahan.” A va hii u kaan er, “Mato wam,” kpa a hide a pande ikenge na, pine iyol na er, “ka nyi i er mato wama?”

Man a va hii u henen sha kwagh u mato na. Shieghe u una kusu ashe man una bugh yô, kwase na zurum ken atô u inuspepa u a lu ôron la, pe i yôô ku na kyua a kwaghyôôn u injin ôyel.

“Maria,” a yila kwase na, shi dugh ihowe sha ishighe nagh. “Sha kwagh u nyian pepe la, doo u u nan mo jighjigh. Een, nyien tugh mlu ngeren cati vea Lokpe, kpa we kpa man u de u zan ashe ken waya wam. U ngu a iyan la ga.” Ôron nahan been yô, hide lian ke ikyôn, dugh kwase na ashe.

From *OlongoAfrica Multilingual Anthology*. February 21, 2023

www.lingua.OlongoAfrica.com

Kwase na mough ishig sha kpuagh, kenger ke vegher u ikônough ki nom na. Yange vande kaan a ngo na er une kura ikônough shun sha ciu lu ikônough ki nom na yange hembra soon yô. Man a jingir ityough, hide a ashe na ke inuspepa na. Nom na shir ishima.

Nom na kaa er, “Kashami, u ngu a iyan . . . kpa . . . Kashami, m dugh kpa sha. U ngu a hanma iyan i zan ashe ke waya wam. Een, kpa er u ze ashe ker yô, mfa er u nenge er nyien mlu ôron Lokpe mer shiôr yam vea na i bee; shi a lu kwagh na yô. Nenge, liam yese nyien lihe hembra nahana? Alaghga nyien i lihe. Kpa ka ci ku na nyien mlu per ga. Ufa er mlu ôron takeda u ACCA yô. Liam yam ve na lu kwagh u ke kpe.

Kwase na gema ovur ishig nagh a jime wegh na u ki yanegh. Man ta ashe vegher u nom na. A nyima tsombur ar idzungwen ken ashe.

“Nenge,” nom na kaa. Asôô tema, lian ishig ke hemen. “Mfa u ngu henen wer msoo Lope heregh kpa ka we m vòsu ye. We. Ve ator, er nyien tindim a foto u atemba na nyien tugh la, mde u lamen ana. U ôr cati wase. U nenge er m seer liam i genev sha cati la ga yô. Kpa alu man u hen we nyien m koor cati mba ke masejime yô, er nan man m koor foto shun ga? Alaghga nyien man m ta un mciin sheighe la je, kpa nyien mhen mer u unghan un ato hembadoon.

Yange lu ôron kwase na mimi. Yange se nenge er lu jingir ityough zum u foto la nyôr waya na yô, shi er yange gema cii ishig ki waya na sha dainin tebu u a lu ajingir-ajingir la; man hide ver ishima na sha ityakeda i yange lu ôron yô. Waya na yô lu sha tebu la nahan zan zan shieghe u va mough u za ôôn iyol sha ahwa ataan a sha u se. Or u hiden va benden a waya na la lu Maria. Er yange nom lu ôôn iyol ke kwa je, ka pe num ve u masetyô yange u hii je la. Num shun kule fele ga er nom na lun ôôn iyol je, shi er un kpa yange nyôr iyol i ôôn. Ve lu nanden ar ayolave yugh yugh, shi huan akondo kpa. Nom na hua akondo na tson tson, fir an vyende tai na u kwer la shin ikpa, a u tan shio. Kwase na cirun ke jime za nyôr sha hunda ar liga na u a lua wa akeva ga yo, lu pinen un mbampin mba un venda u nan ikyar shami yô. Nom na due ta hunda taveragh. Kwase na lian se iyol shir ishima, cii ver hide nyôr shin iyol sha agee, u masen been iyol na kagen i yaren tom.

Hegen yô, a kôr mliam shi za hemen u bughun peeji u genev; kpa lua nyôr hen atô atô ga, pe kwaghyôôn u injin ôyel lu la, sha ciu u peeji ve shi un a ôron, man mliam ma hii u van un sha ishig. Nom na mough za tema ver ana sha ikônough ki dooshima ve la. Teman sha ikyôn yô, kwase na sule iyol, man shi iyolna tenger taveragh, man shi i sule. A gema aver na ahar ovur ishig shi gema ashe hen

From *OlongoAfrica Multilingual Anthology*. February 21, 2023

www.lingua.OlongoAfrica.com

pe nom na a tem ken wegh nagh ku yanegh. Mlu na lu inja er a kav nom na kyua ana nahan, er nom na lu ke iyol ver na. Sha mlu ne, iyol na kav kwagh u ashe na a fetyô u kaven ga yô. Man ve tema nahan, un vea nom na, an shieghe za kpuagh, ve lu kenger ayolave sha shigh; kpa lu or môm tseghee lu nengen a or u genev ye.

A ôr a kwase na er a ya un anyi, shi seer kaan er, a zungwe sha kwagh u bo u a er un yô.

Maria za aver sha u kôron nom na. Wegh nav ku yanegh kaa sha pe nom na atema sha ikônough ki dooshima ve la, kporom kyua a inyu i anenge ami ga la. Man shi a hide a wegh nagh penda sha ishima na. Nom na bende akper ar adikpo na u il u a kange sha ityough la, njie ikondo shun sha ahoraver.

A kaa a kwase na er, “Me ze, lam a mo. Kpiligh we iyol er mvande ôron we me yam anyi ga?” A bugh adikpo shun, nenge er kwase na a gbogom ityough yô. “Uwu! Maria,” kaa nahan, “ice you za hana?”

Kper nan, iyange u Maria yan lu hundun ice na yô, sha iyange i va ôr un er ikum u mbarosefti yange ve dugh sha aikyôr u sha tsar u *Third Mainland Bridge* la lu u nom ma yô, mliam tsô tese sha ashe na ga. Yange tema a jime tsundughur, mliam sha ishe shio, er angbian na kem u kwase yange za un keshi sha ice na i lihen, lu tondun a njue-njue. Ka mama u Maria yange lian iyolna sha ormôm wase, cir ave sha ishighe lu vaan ye.

Teman sha ikônough u yange nom na tema lu ngeren cati ve Lokpe la, Maria lu zan aver sha u peeji i ityakeda i yange nom na hungur u kuran sha er yange lu eren fele fele una due ke iyol sha yô. Avur a ice na osur haa sha peeji u itakeda shun. Lu ke masejime yange mliam va vaun sha ishighe ye, shieghe u hanmaor, kua ngo na, man ngo u nom na, man angbianev nav mbakasev man angbianev mba nom na mbakasev, kua kasev mba yange ve va u va suurun wen ishima shi veren ashe er a vaa ku tsembelee yô, yange jimmin cii ve yem za kohol anom ave.

Hegen yô va lu sha peeji u i yôô ku i nom na ke abaver la. A mough ar inuspepa shun sha aôndo er ka a vande eren hanma shieghe u a va nyôr sha peeji la je. A kporom ken myesegh kyua *bulb* u usu, sha inja er iwanger a va ta sha kwaghôron shun yô kwagh a kaha, shin alu asange abaacaa, shin foto u orne u yange un vôsu la.

Kenden inuspepa shun sha yô, nom na tile sha lian iyol ke hemen man nenge a ishighe nav. Yange i tor foto shun sha iyange i kem u kwase na. Foto ne tese er a wuha iyol sha kolor u nyaagh man zanariya. A

From *OlongoAfrica Multilingual Anthology*. February 21, 2023

www.lingua.OlongoAfrica.com

hua asaa ihar sha mon, shi avegh zwa keregh, sha ciu iyange la yange saan un iyol. Kpa hegen va nengen a ishighe nav ken foto shun yô, a jingir ityough sha min, kua iyôôn u ku na ken inuspepa u kwase na a ker la, kua listi u ati a mba aboki nagh yange ve gber u signecô vev shin ityô peeji vegher u ke yanegh.

A yila kwase na, “Maria. Maria, mzambe, de dang ne. U ngu unghan mo, Maria,” ôr nahan. “U ngu unghan mo. Mngu uma, Maria. Mngu hen,” ôr a kwase na.

Kwase na gema aver na cir ishighe i nom na ken inuspepa shun, shirigh ityough nya, man hii mliam.

A mough a undu pe kwase na a lu yô, man ngor ana er, “*Come on, Maria!*” A tile hen atô u iyol kenger er kwase na lu vaan yô, jingir ityough kwa imôngo.

“Mngu uma,” un kaa. “Mngu uma.”

Man a kporom kyua a vese, kyua môm wase u yange hembra lun kyua ana la. Alaghga lu henen er se na un ikyav u kwagh u wen a va hingir ne. Va kighir iyolna sha kpekpe yô, se cii se zua tahav nagh er lu nôngon u bughun iyan karen se, karen *paint* u iyol, sementu man myôm, da duen vegher la. A fatyô u karen ga kpa se kav ser *foundation* u iyol tenger. A va bughun ashe yô, a kenger pe un lu; kaven er ka shin *bedroom* un lu ga, kpa sha *parlour* yô, a saan sha ishighe, a za kyua Maria man gule anu nya.

A ôr a kwase na er, “Nenge, mngu heen, mngu uma. Ungwan kwagh u m ôr yô. Mzambe, de mliam.”

Man a za u kuven kwase na. Kpa aver na mile nyôr ke iyol i kwase na; va na yô i lu inje akôr Maria ga, kpa hingir inje aver na dzough vee iyol i kwase na, lu fantyô u pasen a ga. Va nôngon u pasen aver na yô, Maria ngor, kuve iyolna sha ajiir a nom na a sember pendan un aver iyol la. Nom na hide ashe hen man her la, kenger aver na kua ishighe i Maria u a lu mliam mliam la.

A venda, wen er, “Ei, ka vough ga.”

Nahan yô, a hide a karegh; kwan ne yô, a za aver sha iwenge i Maria. Kpa er ashighe a vande eren yô, aver na nyôr ke iyol i kwase na, dzough heregh. Va nôngon u una tsuwa aver na ken iyav mbu Maria yô, Maria ngor, kam aver sha uya, virigh iyolna.

“Aôndo wam, sôri,” kaa a kwase na, hide kenger aver na.

From *OlongoAfrica Multilingual Anthology*. February 21, 2023

www.lingua.OlongoAfrica.com

Inuspepa shun kpa osur sha anam a kwase na gba shin nya, shi u peeji ve samber shin angahar a kwase na. A gema peeji mbashunugh môm môm zan zan va nenge a kwav u i gber ku na yô. A kpera ihowe na u tamen sha asange abaacaa i i gber sha kwav shun, hii sha “A Saa Yev” kule sha iti i ka i yila mbaatindir la, er “Eskwaya.” Va been yô, a wa ju sha aver nagh ahar, ngor mliam ma vesen; man ingoron na, kua songur u kwase na, va hingir iduran imôm, tenger u kortin mba ke iyol.

<<<>>>

Illustration by [Moussa Kone](#)

From *OlongoAfrica Multilingual Anthology*. February 21, 2023

www.lingua.OlongoAfrica.com